

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

Mirosław Wróblewski

Warszawa,

DPNT.401.265.2026

**Pan
Michał Jaros
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Rozwoju i
Technologii**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 11 czerwca 2026 r. znak: DPG-IX.0214.3.2026, działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹ oraz art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych², uprzejmie informuję, że do przedstawionego **projektu przeglądu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326)**, dalej: projekt, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zgłasza następujące uwagi.

Zgodnie z art. 143 ustawy o fundacji rodzinnej³, „Rada Ministrów dokona przeglądu funkcjonowania przepisów ustawy i przedłoży Sejmowi i Senatowi informację o skutkach jej obowiązywania wraz z propozycjami zmian, po upływie 3 lat od dnia jej wejścia w

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.), dalej: rozporządzenie 2016/679.

² Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 ze zm.), dalej: ustawa o ochronie danych osobowych.

³ Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326 ze zm.), dalej: ustawa o fundacji rodzinnej.

życie.”. Niniejszy projekt realizuje przedmiotowy przepis przedstawiając przegląd ustawy o fundacji rodzinnej obejmujący okres trzech pierwszych lat obowiązywania ustawy.

W rozdziale 5 projektu „Propozycje zmian przepisów i rekomendacje pozalegislacyjne” wskazano, że pierwsze trzy lata obowiązywania ustawy pokazały, że istnieje potrzeba wprowadzenia zmian legislacyjnych o zróżnicowanym charakterze i w obszarach pozostających we właściwości różnych członków Rady Ministrów oraz wdrożeniu kilku działań pozalegislacyjnych.

Wśród tych proponowanych zmian, z których większość odnosi się do kwestii podatkowych, wymieniono także dwie, które mogą budzić **ryzyka z punktu widzenia ochrony danych osobowych i prawa do prywatności**.

Pierwsza z nich wskazana w rozdziale 5 pkt 2 projektu dotyczy włączenia rejestru fundacji rodzinnych do Krajowego Rejestru Sądowego i upublicznienia w Internecie danych osobowych z tego rejestru. W szczególności w dokumencie wskazano, że w Ministerstwie Sprawiedliwości toczą się zaawansowane prace nad włączeniem rejestru fundacji rodzinnych do Krajowego Rejestru Sądowego. Podkreślono także, że „Wyzwaniem przy realizacji tego zadania jest ochrona informacji ze sfery życia prywatnego fundatora i beneficjentów, ponieważ fundacje rodzinne, jako podmioty realizujące przede wszystkim cele prywatne, opierają swoją działalność na dokumentach zawierających informacje podlegające ochronie. Celem tych zmian będzie przede wszystkim usprawnienie sposobu prowadzenia rejestru fundacji rodzinnych, w tym zasad dostępu do danych rejestrowych.”.

W rozdziale 5 pkt 22 wskazano natomiast na planowane rozwiązanie, którym ma być zapewnienie organom Krajowej Administracji Skarbowej stałego dostępu do rejestru i pełnych akt rejestrowych, co w projekcie dokumentu uzasadnia się tym, że „wdrożenie powyższych zmian pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału analitycznego Krajowej Administracji Skarbowej i skuteczne przeciwdziałanie nadużyciom z wykorzystaniem konstrukcji fundacji rodzinnej”.

Nie kwestionując możliwości zmiany modelu funkcjonowania fundacji rodzinnych Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwraca uwagę, że podmioty te nie są powołane jedynie do gromadzenia przez daną osobę fizyczną aktywów, ale w istocie ich funkcja jest o wiele szersza, zaś informacje związane z uczestnictwem w strukturach fundacji łączą się z relacjami rodzinnymi i osobistymi. Informacje te mogą ujawniać prywatne dane o osobie pozostającej w strukturach takiego podmiotu szczególnie wrażliwe dla prywatności, w tym także dane wprost w przepisach prawa określone jako **szczególne kategorie danych** objęte ochroną na podstawie art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679⁴ (np. dane beneficjanta pobierającego świadczenia z fundacji rodzinnej wspierającej osoby chore na raka, dane fundatora wspierającego w ramach fundacji rodzinnej organizację o charakterze światopoglądowym, politycznym, religijnym). W ramach fundacji rodzinnych przetwarza się też **numery PESEL**, stanowiące krajowy numer identyfikacyjny, którego przetwarzanie – zgodnie z art. 87 rozporządzenia

⁴ Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 zabrania się przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.

2016/679⁵ – podlega wzmocnionej ochronie prawnej. W aktach fundacji rodzinnych mogą również znajdować się dane objęte tajemnicami prawnie chronionymi (np. dokumenty o leczeniu beneficjanta fundacji rodzinnych przekazane do akt tego podmiotu w związku z pobieraniem świadczeń).

W trakcie prac nad projektem ustawy o fundacji rodzinnej w latach 2021-2022 Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wskazywał już na ryzyka z punktu widzenia ochrony danych osobowych i prywatności⁶ w związku z planowanym przetwarzaniem w tych podmiotach danych osób fizycznych o charakterze sensytywnym. Uwagi organu nadzorczego znalazły odzwierciedlenie w aktualnych przepisach tego aktu prawnego i wiążą się z obecnym modelem ograniczonego dostępu do rejestru fundacji rodzinnych i dokumentów tych podmiotów.

Plany wprowadzenia nowego modelu powszechnej dostępności i upublicznienia w Internecie informacji o osobach związanych z daną fundacją rodziną powinny wiązać się więc ze szczególnie pogłębioną refleksją projektodawcy.

W istocie model ten może prowadzić do ujawniania w Internecie szeregu informacji o osobach fizycznych, z których to osób znaczna część nie jest osobami publicznymi i nie pełni też funkcji publicznych. Rozwiązania, które zdaje się sugerować projektowany dokument, mogą przy tym prowadzić do powszechnej dostępności i jawności informacji dotyczących życia rodzinnego, dochodów, a także do ujawnienia szczególnych kategorii danych osobowych i nr PESEL członków i beneficjentów fundacji rodzinnych.

W kontekście prawa do ochrony danych osobowych i prywatności za kontrowersyjne należy także uznać w celu „wykorzystania potencjału analitycznego Krajowej Administracji Skarbowej” przyznanie temu organowi stałego dostępu do rejestru i pełnych akt rejestrowych zawierających dane osób, przeciwko którym nie toczy się żadne postępowanie karne. Taki kierunek zmian – niezależnie od potencjalnej kolizji z wynikającym z artykułów 47 i 51 Konstytucji RP⁷ prawem do ochrony prywatności i prawem do ochrony danych osobowych oraz z przepisami rozporządzenia 2016/679 – może pozostawać także w sprzeczności z orzecnictwem sądów międzynarodowych, a zwłaszcza orzecnictwem, które wskazuje na konieczność zachowania domniemania niewinności także w postępowaniach prowadzonych przez organy podatkowe, co przesądził np. Europejski Trybunał Praw Człowieka w **wyroku z 23 października 2014 r. w sprawie Melo Tadeu przeciwko Portugalii**⁸. Również orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazuje na szereg ograniczeń w pozyskiwaniu danych przez organy państwa, nawet przez organy ścigania, na co zwrócono uwagę np. w **wyroku z 2 marca 2021 r. w sprawie C-746/18**, dotyczącym pozyskiwania przez organy dochodzeniowe danych telekomunikacyjnych. W kontekście postulowanego w

⁵ Państwa członkowskie mogą określić szczególne warunki przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym. W takim przypadku krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym używa się wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą, które przewiduje niniejsze rozporządzenie.

⁶ Pisma Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych: z 22 kwietnia 2021 r.; z 5 maja 2021 r.; z 18 marca 2022 r.; 29 kwietnia 2022 r.; z 7 czerwca 2022 r. (znak: DOL.401.120.2021).

⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

⁸ Wyrok ETPC z 23 października 2014 r. w sprawie Melo Tadeu v. Portugalia, nr skargi 27785/10.

projektowanym dokumencie stałego dostępu przez KAS w celach analitycznych do baz zawierających dane osobowe należy przypomnieć, że Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych stoi na stanowisku konieczności kompleksowego przeglądu przepisów ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej(KAS)⁹ pod kątem regulacji dotyczących przetwarzania danych osobowych, co było przedmiotem wystąpienia organu nadzorczego w 2024 roku¹⁰.

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych w przypadku rozpoczęcia procesu legislacyjnego mającego na celu nowelizację ustawy o fundacji rodzinnej, działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679, art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych oraz § 38 ust. 1 pkt 3 Regulaminu pracy Rady Ministrów¹¹, przedstawi swoją opinię do projektowanej ustawy.

Tym niemniej, nie przesądzając kształtu przyszłych przepisów, w związku z kierunkami zmian wskazanymi w przedmiotowym projekcie przeglądu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326), organ nadzorczy postuluje na etapie tworzenia przyszłej ustawy mającej na celu zmianę przepisów o fundacjach rodzinnych objęcie jej testem prywatności wraz z oceną skutków dla ochrony danych (art. 25¹² i 35 ust. 1¹³ i ust. 10¹⁴ rozporządzenia 2016/679). Pozwoliłoby to projektodawcy m.in. zbadać, czy projektowane przepisy, zgodnie z art. 6 ust. 3 oraz art. 9 rozporządzenia

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 615 ze zm.), dalej: ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej.

¹⁰ Wystąpienie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych do Ministra Finansów z 1 lipca 2024 r. (znak: DOL.413.5.2024.WL.OJ).

¹¹ Uchwała nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P.2024, poz. 806).

¹² Ust. 1 Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator - zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania - wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą.

2. Administrator wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby domyślnie przetwarzane były wyłącznie te dane osobowe, które są niezbędne dla osiągnięcia każdego konkretnego celu przetwarzania. Obowiązek ten odnosi się do ilości zbieranych danych osobowych, zakresu ich przetwarzania, okresu ich przechowywania oraz ich dostępności. W szczególności środki te zapewniają, by domyślnie dane osobowe nie były udostępniane bez interwencji danej osoby nieokreślonej liczbie osób fizycznych. 3. Wywiązywanie się z obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, można wykazać między innymi poprzez wprowadzenie zatwierdzonego mechanizmu certyfikacji określonego w art. 42.

¹³ Jeżeli dany rodzaj przetwarzania - w szczególności z użyciem nowych technologii - ze względu na swój charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, administrator przed rozpoczęciem przetwarzania dokonuje oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych. Dla podobnych operacji przetwarzania danych wiążących się z podobnym wysokim ryzykiem można przeprowadzić pojedynczą ocenę.

¹⁴ Ust. 1-7 nie mają zastosowania, jeżeli przetwarzanie na mocy art. 6 ust. 1 lit. c) lub e) ma podstawę prawną w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator, i prawo takie reguluje daną operację przetwarzania lub zestaw operacji, a oceny skutków dla ochrony danych dokonano już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjęciem tej podstawy prawnej - chyba że państwa członkowskie uznają za niezbędne, by przed podjęciem czynności przetwarzania dokonać oceny skutków dla ochrony danych.

2016/679, są **proporcjonalne do celu tworzonych rozwiązań i zawierają gwarancje odpowiednie do *ratio legis*** projektu.

Należy bowiem zauważyć, że nawet jeżeli projektodawca uznaje za wadliwy obecny model ograniczonej jawności informacji o uczestnikach fundacji rodzinnych to jednak istnieją mniej inwazyjne i adekwatne metody uregulowania dostępu do takich danych przez organy publiczne oraz osoby mające w tym interes prawny niż upublicznienie tych danych w Internecie. Konieczność wypracowania takich adekwatnych rozwiązań jest zgodne z kierunkiem wskazywanym w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W **wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 22 listopada 2022 r. w sprawie *Luxembourg Business Registers***¹⁵ dotyczącym rejestrów beneficjentów rzeczywistych prowadzonych przez państwa członkowskie, w tym Polskę, TSUE wskazał, że: „należy zbadać, po pierwsze, czy publiczny dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych jest odpowiedni do realizacji zamierzonego celu leżącego w interesie ogólnym, po drugie, czy wynikająca z takiego dostępu ingerencja w prawa zagwarantowane w art. 7¹⁶ i 8¹⁷ Karty jest ograniczona do tego, co bezwzględnie konieczne, w tym znaczeniu, że cel ten nie mógłby zostać racjonalnie osiągnięty w sposób równie skuteczny za pomocą innych środków w mniejszym stopniu naruszających te prawa podstawowe zainteresowanych osób, a po trzecie, czy ingerencja ta nie jest nieproporcjonalna w stosunku do tego celu, co oznacza między innymi wyważenie znaczenia celu i wagi tej ingerencji” (pkt 70). Systemowe wątpliwości co do upublicznienia w Internecie informacji o zarobkach były również przedmiotem rozważań TSUE w **wyroku z 9 listopada 2010 r. w sprawie *Volker und Markus Schecke i Eifert***, C-92/09 i C-93/09¹⁸, dotyczącym publikacji na stronach internetowych danych osobowych beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, w którym Trybunał podkreślił, że: „publikacja na stronie internetowej imiennych danych dotyczących zainteresowanych beneficjentów i dokładnych kwot przez nich otrzymanych, stanowi z tego względu, że dane te stają się dostępne osobom trzecim, ingerencję w ich życie prywatne w rozumieniu art. 7 Karty” [Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE. C. z 2007 r. Nr 303, str. 1 z późn. zm.) – dopisek autora]. Trybunał wskazał także, że „celu wspomnianej publikacji nie można realizować bez uwzględnienia faktu, iż należy pogodzić go z prawami podstawowymi ustanowionymi w art. 7 i 8 Karty”, a „przed udostępnieniem informacji dotyczących osoby fizycznej instytucje są zobowiązane wyważyć interes Unii w zapewnieniu przejrzystości jej działań i naruszane prawa przyznane art. 7 i 8 Karty. Celowi przejrzystości nie można jednak przyznać automatycznego pierwszeństwa przed prawem do ochrony danych osobowych”.

¹⁵ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22 listopada 2022 r., *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 i C-601/20, EU:C:2022:912.

¹⁶ Zgodnie z art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

¹⁷ Zgodnie z art. 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, 1. Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. 2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania. 3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.

¹⁸ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 9 listopada 2010 r. (wielka izba), *Volker und Markus Schecke i Eifert* C-92/09 i C-93/09, EU:C:2010:662.

Podejmując więc decyzję co do zmiany modelu przetwarzania danych osobowych w fundacjach rodzinnych projektodawca powinien zagwarantować zgodność tego modelu z przepisami o ochronie danych osobowych w tym także zawrzeć w przepisach wprowadzających ten model odpowiednie, konkretne środki ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą.

Łączę wyrazy szacunku,

Mirosław Wróblewski

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych